

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 56a/2015

pentru controlul constituționalității articolului 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule
(dreptul de regres al asigurătorului)

CHIȘINĂU

23 martie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 15 decembrie 2015,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 23 martie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 15 decembrie 2015, dnii Vasile Bolea și Adrian Lebedinschi, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, au adresat Curții Constituționale sesizarea privind controlul constituționalității prevederilor articolului 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autori, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Raporturile juridice dintre asigurători, asigurați și persoane terțe, ce derivă din contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, sunt reglementate de Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006.

4. Articolul 29 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 stabilește în mod expres cazurile în care asiguratorul are dreptul să înainteze acțiune de regres împotriva persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor, și anume atunci când: *persoana răspunzătoare de producerea accidentului conducea autovehiculul fără permis de conducere sau cu încălcarea regulilor privind permisul de conducere; contrar prevederilor legale care reglementează circulația rutieră pe drumurile naționale și cele locale, persoana răspunzătoare de producerea accidentului a părăsit locul lui; utilizatorul autovehiculului nu dispunea de certificat de revizie tehnică la momentul producerii accidentului* [lit. c), e) și f)].

5. Autorii sesizării, enumerând articolele 4, 9, 16, 21, 23, 46 și 54 din Constituție, au solicitat controlul constituționalității prevederilor articolului 29 lit. c), e) și f) din legea sus menționată.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

[...]

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (republicată: M.O., 2016, nr. 44-48, art.85) sunt următoarele:

Articolul 2

Noțiuni principale

„În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

[...]

asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (în continuare – asigurare obligatorie de răspundere civilă auto) – contract de asigurare, probat prin polița de asigurare RCA și/sau certificatul de asigurare “Carte Verde”, prin care un asigurator licențiat, în condițiile prezentei legi, să practice asigurare obligatorie de răspundere civilă auto se obligă, în baza unei prime plătite de asigurat, să despăgubească prejudiciile cauzate prin accident de autovehicul în perioada de valabilitate a contractului de asigurare;

[...]”

Articolul 4

Categoriile de persoane pasibile de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto

„(1) Persoanele fizice și persoanele juridice care au în posesiune autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova sînt obligate să se asigure pentru cazuri de răspundere civilă auto ca urmare a prejudiciilor cauzate prin accident de autovehicul produs în limitele teritoriale de acoperire ale asigurării.

[...]”

Articolul 29

Acțiunea de regres

„Asiguratorul are dreptul să înainteze acțiune de regres persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor atunci când:

[...]

c) persoana răspunzătoare de producerea accidentului conducea autovehiculul fără permis de conducere sau cu încălcarea regulilor privind permisul de conducere;

[...]

e) contrar prevederilor legale care reglementează circulația rutieră pe drumurile naționale și cele locale, persoana răspunzătoare de producerea accidentului a părăsit locul lui;

f) utilizatorul autovehiculului nu dispune de certificat de revizie tehnică la momentul producerii accidentului;

[...]"

8. Prevederile relevante ale Codului civil nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 (M.O., 2002, nr. 82-86, art.661) sunt următoarele:

Articolul 1415

Dreptul de regres față de persoana care a cauzat prejudiciul

„(1) Persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

9. Autorii sesizării consideră că prin dispozițiile art. 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006 legiuitorul a favorizat într-un mod inechitabil asiguratorul, afectând nejustificat dreptul asiguratului la proprietate.

10. În același timp, autorii sesizării menționează că normele contestate prevăd sancționarea persoanei pentru fapte care sunt în afara raporturilor de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, asumate de către părți.

11. De asemenea, autorii sesizării susțin că prevederile contestate depășesc scopul normelor de ordine publică și dezechilibrează raporturile de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto în favoarea asiguratorului.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

13. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor.

14. Curtea menționează că articolele 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

15. Curtea reiterează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre

normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

16. Curtea reține că obiectul controlului de constituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006, care au următorul cuprins:

„Asigurătorul are dreptul să înainteze acțiune de regres împotriva persoanei răspunzătoare de producerea pagubelor atunci când:

[...]

c) persoana răspunzătoare de producerea accidentului conducea autovehiculul fără permis de conducere sau cu încălcarea regulilor privind permisul de conducere;

[...]

e) contrar prevederilor legale care reglementează circulația rutieră pe drumurile naționale și cele locale, persoana răspunzătoare de producerea accidentului a părăsit locul lui;

f) utilizatorul autovehiculului nu dispunea de certificat de revizie tehnică la momentul producerii accidentului;

[...]”

17. Din conținutul sesizării, Curtea observă că autorii, criticând dispozițiile legale enunțate mai sus, au invocat prevederile articolelor 4, 9, 16, 21, 23, 46 și 54 din Constituție, fără a indica legătura de cauzalitate directă între acestea și prevederile normelor contestate.

18. Curtea constată că autorii sesizării doar au menționat că normele contestate încalcă dreptul la proprietate.

19. Cu referire la dreptul la proprietate, Curtea reține că asigurarea de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule este obligatorie. Caracterul său obligatoriu o reprezintă faptul că, în temeiul art. 4 din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006, persoanele fizice și juridice care au în posesiune autovehicule supuse înmatriculării pe teritoriul Republicii Moldova au obligația legală să încheie un contract de asigurare.

20. Astfel, asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto se realizează nemijlocit prin încheierea unui contract, prin care asigurătorul se obligă, corelativ încasării primelor de asigurare, să acorde despăgubiri pentru pagubele pentru care asigurații răspund față de terțe persoane, păgubite prin accidente de autovehicule.

21. Totodată, potrivit prevederilor articolului 1415 alin. (1) din Codul civil, persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate, dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

22. În acest sens, articolul 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 prevede **expres situațiile** în care asigurătorul are dreptul să înainteze acțiune de regres împotriva persoanei răspunzătoare de cauzarea pagubelor.

23. Așadar, Curtea reține că în mod evident prevederile contestate nu aduc atingere dispozițiilor constituționale privind proprietatea, deoarece la încheierea contractului de asigurare asiguratul și-a asumat, prin acceptarea

obligațiilor contractuale, și riscul suportării cheltuielilor legate de despăgubirea victimelor în cazurile expres stabilite de lege. În acest sens, Curtea observă că asiguratorul poate înainta acțiune de regres pentru despăgubirile plătite numai în cazurile speciale, expres și limitativ prevăzute de art. 29 din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006.

24. În ceea ce privește celelalte alegații ale autorilor sesizării, Curtea consideră necesar a reitera faptul că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care se atestă o legătură indisolubilă de conținut între prevederile abordate sub aspectul neconstituționalității și normele Legii Supreme.

25. Având în vedere cele expuse mai sus, Curtea reține că autorii sesizării nu au motivat incidența articolelor 4, 9, 16, 21, 23 și 54 din Constituție asupra normelor contestate.

26. Prin urmare, sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 26 alin. (1) și 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (1) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct.28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților Vasile Bolea și Adrian Lebedinski privind controlul constituționalității prevederilor articolului 29 lit. c), e) și f) din Legea nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în „*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

Președinte

Alexandru TĂNASE

Chișinău, 23 martie 2016
DCC nr. 18
Dosarul nr. 56a/2015